

Методика застосування проблемного навчання як засіб викладання англійської мови

*Шпаківська Ольга Вікторівна,
викладач іноземної мови ВСП
«Технологіко-економічний
фаховий коледж
Білорічківського НАУ»*

Сучасні вимоги до освіти вимагають від навчальних закладів пошуку нових і ефективних методів навчання. Очевидно, що авторитарне викладання робить студента безініціативним, тому сьогодні увага звертається на створення такого освітнього середовища, в якому може відбуватися розвиток особистості. Викладачеві необхідно перетворити навчальний процес з нудного, одноманітного в цікавий та захоплюючий. Серед ефективних технологій, які сприяють пізнавальній мотивації студентів, є проблемне навчання. Таке навчання це не тільки спосіб викладання, але й також концепція, що передбачає формуванню всебічно розвиненої особистості. Проблемне навчання, як форма активного навчання, стає дедалі популярнішим, особливо в контексті вивчення іноземних мов, зокрема англійської. Це підходить для розвитку критичного мислення, творчих здібностей та комунікативних навичок студентів.

Модель проблемного навчання відноситься до найбільш істотних напрямків нетрадиційного навчання, які значно вплинули на сучасну практику освіти. Вона передбачає нову будову заняття, у якому велике місце відводиться самостійній роботі студента. При цьому роль викладача не зменшується, а навпаки, зростає у вигляді чіткого управління навчальним процесом, в якому він ставить студентам конкретні завдання, стежить за ходом їх виконання, аналізує правильність їх розумової діяльності і контролює кінцевий результат. Така модель викладання базується на використанні реальних або змодельованих проблем, які потребують вирішення. Основна ідея полягає в тому, що студенти повинні самостійно або в групах знайти рішення, досліджуючи та обговорюючи проблему. Цей процес активізує їхню пізнавальну діяльність, дозволяє інтегрувати різні знання та навички, а також розвиває здатність до критичного мислення. Отже, за допомогою застосування проблемного навчання студенти отримують знання не шляхом запам'ятовування їх у готовому вигляді, а в результаті розумової діяльності над вирішенням проблемних завдань. Тому застосування технології проблемного навчання у педагогічній практиці є одним з найбільш результативних шляхів розвитку пізнавальної активності студентів на заняттях.

На сьогодні проблемне навчання розглядається як інтерактивний, учнецентрований підхід, що відрізняється від традиційних методів навчання, орієнтованих на передачу знань. Застосування цього методу в навчанні англійській мові дозволяє студентам активніше брати участь у процесі навчання, практикувати мову в контексті та розвивати мовленнєві навички.

Проблемне навчання має ряд переваг, які роблять його особливо ефективним у контексті вивчення іноземних мов:

- Розвиток критичного мислення: студенти навчаються аналізувати інформацію, робити висновки та обирати найкращі рішення, що є ключовими навичками в сучасному світі.
- Комунікативні навички: спілкування в групах або парах під час обговорення проблем сприяє розвитку мовленнєвих навичок. Студенти активніше використовують англійську мову, вживаючи нові лексичні одиниці й граматичні конструкції.
- Мотивація: заняття, що включають практичні завдання або реальні ситуації, стають більш цікавими для студентів. Це підвищує їхню мотивацію та зацікавленість у вивченні мови.
- Покращення навичок співпраці: проблемне навчання розвиває командну роботу, оскільки студенти повинні спільно вирішувати проблеми, обмінюватися думками та формувати спільні рішення.

Існує безліч способів інтегрувати проблемне навчання в уроки англійської мови. Ось кілька практичних прикладів:

- Ситуаційні завдання: студенти отримують життєві ситуації, наприклад, заблукали в незнайомому місті. Вони повинні обговорити, як знайти дорогу, використовуючи англійську мову. Це дозволяє їм практикувати комунікаційні навички в реальному контексті.
- Дослідницькі проекти: студенти можуть формувати групи і працювати над проектом, пов'язаним із темою культурних відмінностей. Вони повинні провести дослідження, підготувати презентацію та обговорити їх результати англійською.
- Рольові ігри: з елементами рольових ігор студенти можуть виконувати сценарії, що ілюструють соціальні проблеми (наприклад, екологічні проблеми). Під час виконання ролей вони обговорюють та аналізують ситуацію, пропонуючи рішення.
- Обговорення статей або відеоматеріалів: використання сучасних медіа може стати базою для дискусій. Наприклад, студенти читають статтю про глобальні проблеми (зміна клімату, бідність) і обговорюють їхні думки та рішення англійською мовою.

Хоча проблемне навчання має численні переваги, його впровадження може стикатися з певними викликами. Наприклад, деякі студенти можуть бути не готовими до активного навчання і віддавати перевагу традиційним методам.

Викладачам слід враховувати це, забезпечуючи поступовий перехід до проблемного навчання.

Рекомендації для успішного застосування проблемного навчання можуть включати:

- створення сприятливої атмосфери, де студенти відчують себе комфортно, висловлюючи свої думки;
- вибір актуальних та цікавих для студентів тем, що стимулюють їхню активність;
- забезпечення достатньої кількості часу для обговорення та аналізу проблем, щоб студенти могли повністю розкрити свої ідеї;
- постійна підтримка та керівництво викладача, які допоможуть направити дискусії та забезпечити належний рівень мовної практики.

Варто зазначити, що застосування методу проблемного навчання при викладанні іноземної мови є складним завданням для будь-якого викладача, який зважився на експеримент. На перший погляд здається, що він більше підходить для дисциплін, що мають тісний зв'язок з реальним світом і повсякденним життям, однак, мало що є більш реальним, ніж людське спілкування і мова.

Отже, методика проблемного навчання є потужним інструментом у навчанні англійської мови. Вона сприяє розвитку комунікативних і критичних навичок, підвищує мотивацію студентів і створює можливості для активної участі в навчальному процесі. Застосування проблемного навчання в поєднанні з традиційними методами навчання може значно підвищити ефективність вивчення іноземної мови, готуючи студентів до реальних життєвих ситуацій та викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановська Т.П. Проблемно-орієнтоване навчання у викладанні англійської мови як іноземної : навч.посіб./ Т.П. Барановська. – Вінниця, 2017.-164 с.
2. Дмитренко Н.Є. Застосування проблемно-орієнтованого навчання на заняттях з іноземної мови у вищому навчальному закладі / Н.Є.Дмитренко.- Київ : Планер, 2016.- 375 с.
3. Жолобова Н.О. Методика та технологія : види та умови створення проблемних ситуацій на уроці іноземної мови / Н.О. Жолобова.- Київ, 2014.- С.10
4. Куриш С. Застосування інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов / С. Куриш.– Київ, 2013.- С. 46-47.

5. Павленко В.В. Проблемне навчання: становлення, сутність, перспективи / В.В.Павленко. – Київ: Київський університет ім. Б.Грінченка, 2013. – С.126-134.
6. Ромашкіна Г.І. Шляхи створення проблемних ситуацій на уроці іноземної мови / Г.І.Ромашкіна.- Умань : Уманський державний педагогічний університет ім. П.Тичини, 2015.- С. 18-19.